

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 6. és
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 62. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1913. március 15.

A szabadság ünnep napja.

Csodálatos ellanyhulást érezünk országszerte a március 15-ike megünneplése körül. Mindössze talán az iskolák tartják fenn ezt a kegyelet és hazafias szokást, meg egy néhány hazafias kör. Azok a régi, még egy két évtizeddel ezelőtt is szokásban volt tüntetésszerű nagy ünnepek, amelyeken a tömeg-szuggesztiónál fogva is sokkal magasabbra lobogott fel a hazafiúi lelkesedés lángja, mintha megszüntek volna. Vajjon azt jelenti-e ez, hogy a március 15. nagy vívmányait már ellejtette Magyarország minden polgára? Azt jelenti-e, hogy a március 15-iki nagy vívmányok most már annyira közkinccsé váltak, hogy azok születésének emlékét megünnepleni sem kell?

Éppen napjainkban érdemes keresni az okát annak, hogy a márciusi lelkesedés miért csappant meg. De nemcsak az okát kell keresnünk, hanem bizony fel kell azt is tárunk, hogy éppen napjainkban miért nem szabad a lelkesedéssel alább hagyni.

A márciusi lelkesedés megcsappanásának legfőbb oka kétségtelenül a közgazdasági viszonyok rosszra fordult. Szent igaz, hogy akinek magának is sok baja van, akit a napigondok lefoglalnak, az ideákért, eszményi dolgokért csak a legritkább esetben jön lelkesedésbe. A kis iparost, a kereskedőt arra rábírni, hogy ott hagyja a műhelyét és boltját, aztán menjen éltetni a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget, mostanában szinte lehetetlen. Örül minden üzletember, ha

kereshet, ha szaporíthatja valamilyen jövedelmét, hiszen nem tudhatja, hogy azalatt, amíg műhelyét ott hagyja, vajjon nem szalajt-e el egy-két megrendelést.

Vannak azonban, akik a március idusa régi fénye hanyatlásának az okát másban keresik s mi azon a nézetben vagyunk, hogy a jobb érzésűek elkedvetlenedése sokkal inkább hozzájárult ahhoz, hogy március 15-én ma már nem nyilatkozik meg oly tüntetőleg a hazafiúi lelkesedés. Az a lehangoltság, amely az egész magyar közéletre mintegy sötét takaró ráborul, szinte parancsolólag kényszeríti az embereket, hogy ha szívből ugyan ünnepelnek is, de ünnepeknek külsőségeiben ne adjanak kifejezést.

S vajjon ennek az elkeseredésnek, lehangoltságnak mik a közvetlen okai? Egy-két szóval megmondhatjuk. A szabadságnak, az egyenlőségnek és a testvériségnek bizony 1848. óta csakis a roncsai maradtak fenn. Tekintsünk csak körül vizsgáló szemmel egy politikai, mint társadalmi életünkben, vajjon elmondhatjuk-e magunkról, hogy szabad hazának szabad polgárai vagyunk? Csoda-e tehát, ha ilyenkor a jobb érzésűeknek az a serege, amely a szabadságérzetet csak a tiszta ideális mivoltjában tűri meg szívében, elkedvetlenedik s arra a meggyőződésre jut, hogy bizony a magyar szabadság napja letűnőben van.

Hogy állunk továbbá az egyenlőség és testvériség magasztos érzésével? A lehető legrosszabbul. Hisz amint látjuk, a nemes értelemben vett szociálizmusnak, amely a szeretetet és nem a rombolást és gyűlöletet hirdeti, csak igen lassan sza-

porodnak a hivei. Ezzel szemben a romboló törekvések hiveinek tábora nap-nap után jobban nő és bomlasztja a magyar társadalmat, amely megértés, testvéri szeretet hiányában szenvedett mindig.

Éppen ez okból volna szükség, hogy március idusának emléknapját visszaállítsuk ama régi fényébe, amely hajdan egyedüli tápláléka volt minden nemes, minden hazafias, a haza érdekeit szem előtt tartó munkának. Ünnepelje meg hát a hazának minden polgára ezt a napot s tegyen biznyságot arról, hogy a március 15-iki nagy vívmányokat lerombolni nem engedjük soha.

Tisza lemondása. Ismételten felmerült a hír, hogy Tisza István gróf bevezén a feladatot, melyre vállalkozott, lemond a képviselőház elnökségéről. És ez a lemondás egyesek állítása szerint, már ma megtörténik.

Ezzel szemben komoly és jól értesült körökben azt híresztelik, hogy Tisza tényleg lemond ugyan a közelben, de lemondásának ideje még nincs megállapítva. — Most még nem, mert megnehezíti ezt az ülészak be-
rekesztése.

A képviselőházat most már az ünnepek miatt sem akarják együtt tartani. Az elnökválasztást pedig nem lehet sokáig elhalasztani. Egyesek azt is mondják, hogy ő akarja még az új házszabályokba is bevezetni a parlamentet s emiatt is későbbre halasztja lemondását.

Az ellenzék újra bemegy a Házba. A szövetkezett ellenzék nagyon meg van elégedve a tegnapi képviselőházi szereplésével. Ugyannyira, hogy az előadást a szombati ülésen meg fogja ismételni.

Reggel félkilencor gyülekezik a néppárt körhelyiségeiben, tíz órakor indul a képviselő-

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

lőház ülésére és a tiz kizárt képviselő kivételével ismét bevonul az ülésterembe, ahol megkísérli a Déry—Lukács-ügy újolagos pertraktálását.

A munkapárt viszont most már nem izgul tulságosan az ellenzék akcióján. A legnagyobb része, beleértve a kormány tagjait és az elnökséget, a tegnapi tapasztalatok nyomán, megkönnyebbülten föllélegzenek.

— Hát ha csak ennyi az ellenzék virtusa, — mondották a tegnapi botrányok lezajlása után — ebbe csak belenyugodhatnánk valahogy.

A balkáni háboru.

Drinápoly kapitulál?

Bécs, márc. 14.

Konstantinápolyból érkezett hírek megerősítik, hogy *Drinápoly kapitulációja* már a legközelebbi órákban várható.

Konstantinápoly, márc. 14.

Sükri basa legutolsó szikratávirata márc. 10-én érkezett ide. E távirat következtében külön miniszteri tanácsot hívtak össze, amiből azt következtetik, hogy Sükri basa távirata nagyon fontos lehetett. Ugy látszik, hogy ez illetékes körök *el vannak készülve a város elesésére*, mert ellenálló képessége elérte a végső határt. *Szkutari helyzete is nagyon aggasztó* s a kormány tudja, hogy a város nem képes tovább ellenállni. Valószínű, hogy mind a két város még a békekötés előtt meg fogja magát adni.

Szkutari ellen általános ostrom.

Cetinje, március 14.

A király visszament a főhadiszállásra, ahol most teszik meg az utolsó előkészülete-

ket az *általános ostromra*. Az ostromot most három oldalról egyszerre fogják megindítani és pedig akkora haderővel, hogy a város elesése szinte bizonyosra vehető. Az ostromot hatalmas bombázás fogja előkészíteni, előbb azonban még egyszer föl fogják szólítani a várost, hogy békésen adja meg magát.

Ajánlat Oroszországnak.

Bécs, márc. 14.

Mint Londonból jelentik, Sir Edvard Grey ajánlotta Oroszországnak, hogy *Szkutarit ismerje el az albán területnek*. Gyakora hozzátartozásáról a helyszínen fog egy bizottság dönteni. Ha Oroszország ezt a javaslatot elfogadja, akkor a hatalmak egyetértése kétségtelen és ebben az esetben a hatalmak a Balkán-szövetségeseknél lépést tennének.

A főrendiház ülése.

Kivonult az ellenzék.

Megszavazták a választójogi javaslatot.

Budapest, március 14.

Délután 4 órakor tartotta meg ülését a főrendiház. Az ülés megnyitása után Prónay Dezső báró erősen támadta az elnököt a miatt, hogy a főrendiház üveges ajtó mögött csendőroket és rendőroket látott. Kérde az elnököt, hogy kitől félti a Házat. A hölgyektől, akik a karzaton vannak, vagy az üres másodemeleti karzattól? A támadásra az elnök kijelenti, hogy semmit sem tud róla, hogy karhatalom volna ide kirendelve. Erről a dologról különben a háznagy tudhat felvilágosítást adni.

Rudnyánszky József báró kijelenti, hogy egyáltalán nincs kirendelve karha-

talom. Arról azonban nem tehet, hogy a két Házat összekötő folyosókon mi történik.

Prónay Dezső újra Lukácsot támadja és követeli, hogy Lukács tisztázza magát a vádak alól. Eddigi nyilatkozatával egyáltalán nincs megelégedve.

Hadik János: Bujkál a válasz előtt.

Lukács László. Tegnap már ebben a dologban nyilatkozott. Nagyon könnyen meg tudna felelni a vádakra, de nem engedheti, hogy az ügy mellékvágányokra terelődjön. Tessék bevárni a bíróság határozatát.

Prónay Dezső: Nem veszi tudomásul a választ.

Az elnök elrendeli a szavazást.

Ez alkalommal 100 szavazattal 26 ellenében a választ tudomásul vették.

Következett Abauj-Tolna vármegye felirata a választói jog javaslatának visszaadása tárgyában.

Molnár Viktor: Javasolja, hogy a feliratot vegyék tudomásul és tegyék irattárba.

Prónay Dezső, Kemény Árpád és Wlassics Gyula a felirat mellett foglalnak állást. Lukács Lászlót erősen támadják a képviselőházban történt dolgok miatt.

Szavazásra került a sor, amikor is a felirat irattárba téételét határozták el.

Erre az ellenzék felállott és eltávozott a teremből.

Ezután gyors tempóban folyt a tárgyalás. Több kisebb javaslat után a választójogi javaslatra tértek át.

Csernoch János a földmivelő népjogainak kiterjesztése mellett foglal állást.

Lukács László elsősorban Wlassicsesal polemizál. Wlassics szerint a véderőjavaslat tárgyalásánál az ellenzék tulajdonképpen egy jogcímet védelmezett. Kíváncsi rá, hogy ha meg nem szavazták volna a véderőt, jogcim

A ZSENIÁLIS EMBEREK SERDÜLŐ KORA.

Hogyan magyarázhatjuk meg a zseniális emberek oly nagy változatosságát, különféleségét? Honnan van az, hogy míg egyik a művészet, közelebből pedig például a festészet terén remekel, addig a másik a történelem, vagy az archeológia terén válik tekintélylyé? A probléma egészen új s az öröklődés egymagában nem képes azt megoldani. Ha a különböző zseniknél, Darwin-nál, Musset-nél, Rafael-nél, Bach-nál, Saint-Hilaire-nél, Bernouillé-nél, az a tény, hogy festészeti, csillagászati, naturalista stb., családi milióban születtek, megmagyarázza is az ő pályájukat, mert a saját törekvéseiket befolyásoló öröklött hajlamaihoz hozzájárult a milió akciója is, amelyben első éveiktől kezdve, határozott inspiráció szellemét magukba szívták, de ez mégsem áll mind-egyikre. A tudományos zseninél az öröklődés inkább kivétel, mint szabály.

Ugyanezt mondhatjuk a körülvevő miliónek nevezett gazdasági és társadalmi viszonyokra nézve is, amelyeknek gyakran tulajdonitanunk kell a zseni által választot utat. Piemontban — amely örökké hadilábon állott — sok lángeszű katona volt; Olaszország

egykes vidékein, ahol sok a büntett és bünper, nagy a büntetőjogászok száma is. Így magyarázhatjuk meg azt is, hogy a főként kereskedelemmel foglalkozó zsidóság körében hogyan születnek kiváló nemzetgazdászok. Erre nézve elég, ha Marxot, Ricardot, Lorát, Luzzatit említjük. Ricardot bizonyára nem az atyja inspirálta s nem mondhatjuk, hogy a zseni öröklődésében lett volna része; kétségtelen azonban, hogy részt vett atyjának a kereskedelmi spekulációban, csak hogy az ügyek egyszerű gyakorlati viteléből felemelkedett a gazdasági alkalmazásig s az elméleti nemzetgazdászok — az ő elődeinek — sok tévedésének az okaira jött rá. Minden munkáján érezni lehet gyakorlati inspirációt. A zseniális emberek története gazdagabb a rájuk nézve kedvezőtlen, mint a kedvező körülményekben.

Igy Boileau, Lesage, Descartes, Racine, Lafontaine, Boerhave, Goldoni, Themis sulyos tógájába, illetve a papi stólájába temették a Muzsát. Poissont a szülői sebésznek, Lalandeot, Lacordoiret ügyvédnek, Vauclint földmivelőnek, Herschell és Cellinit muzikusnak, Michel Angelót klasszikus archeológusnak, nem pedig képmázolóknak, akarták nevelni.

Berlioz egy zseniális orvosnak a fia volt, a ki kitűnő munkát irt a túpontosárról s a ki abban a reményben, hogy utódja lesz, fiát is a maga pályájára nevelte; fia, hogy apjának kedvében járjon, tultette magát a boncolóterem iránt érzett undorán. Midőn azonban tizenhét éves korában hallotta Salieritől a Danaidákat, abbahagyott mindent s komponista lett.

Ugyanilyen a Flaubert esete is, a kinek viszont ügyvédnek kellett volna lennie.

Galileinek igen sok fölmenő elődje volt kiváló bölcse és gondolkodó, akiknek sorát 1539-ig lehet visszavinni. Atyja, Vincenzio, azonkívül, hogy igen eredeti muzikus volt, nagy kedvvel művelte a geometriát és üzte a kereskedést.

Azonban a zseni különös hajlandóságának a meghatározására nem elegendő a halló és látó központok ilyen uralkodásának és a képzelet olyan élénkségének a kiemelése, amelyt mi grafikailag és könnyedséggel illusztrálhatunk a stílusban. Mindezen körülményeknek óriási befolyásuk van a zseninek az eredetére, de gyenge a hatásuk a zseni változatosságaira. Egy jószemű ember lehet költő, szobrász, histológus, vagy bámulatos számoló; ép úgy egy jóhallású ember lehet

AUTOMOBIL pneumatikok
AUTOMOBIL felszerelési tárgyak
AUTOMOBIL felszerelési ujdonságok
AUTOMOBIL alkatrészek
AUTOMOBIL üzemanyagok

a legjobb kivitelben állandóan raktáron vannak a
Magyar Királyi Államvasutak Gépgyára
 vezérügynökségének fiókjánál Nagyváradon,
 Nagypiac-tér 1. sz. Telefon 858.

védelmével meg tudták volna védelmezni most a monarchia állását. A földmivelők jogainak kiterjesztésére az a megjegyzése, hogy ép a földmivelő-osztály van tulsúlyban, mert 60 százaléka jut jogokhoz. Kéri a javaslat elfogadását. A javaslatot ezután általánosságban és részleteiben is elfogadták.

A holnapi ülés napirendjéről az ülészakot berekesztő királyi kézirat felolvasását tüzték ki. Ezzel az ülés 8 órakor véget ért.

A KATHOLIKUS KÖR ötödik közművelődési estélye.

Dr Mazurek Gyula előadása.

A nagyváradai Katholikus Kör tegnap tartotta ötödik és e szezonban utolsó közművelődési estélyét a jogakadémia disztermében. Mint minden alkalommal, úgy most is elegáns és szép közönség töltötte meg a termet. És most, amikor a bőjti estélyek befejezést nyertek, nem mulaszthatjuk el, hogy őszinte elismerésünket fejezzük ki a rendező Katholikus Kör iránt, amely igazi kultur-munkát végzett ezekkel a közművelődési estélyekkel, amelyeken Nagyvárad katolikus intelligenciájának alkalma volt tájékozódni tudományos és társadalmi kerkérdésekben.

A tegnapi közművelődési estélyt a nagyváradai kir. kath. tanítóképző zenekara nyitotta meg Gurlitt: Simphonietta c. művének ügyes, hatásos előadásával.

Azután dr Mazurek Gyula tartotta meg előadását *A nőkérdés és női apostolkodás* címen. A szociáldemokrácia materialisztikus világnézetével szemben a női nem szolgásgba süljedését és az egész emberi nem bukásával kapcsolatosan fejtegeti. Választa a nők szomorú helyzetét Krisztus előtt, erős vonásokkal mutatott rá, hogy a kereszténység adta vissza a nők egyéni jogát, erkölcsi egyen-

jogságukat és mégis az egyházat támadják (maconi zsinat). A keresztény álláspont kifejtése után a nőkérdés igazi okát abban látja, hogy a társadalmi alakulat a családból a gyárak felé terelte a nőket. A társadalmi bajok orvoslása helyett a szociáldemokrácia csak az erkölcsi posványba vezet, a bajok orvoslását csak a keresztény erkölcsök átértéztetése és a jellemek képzésével érhetjük el. Förster nyomán rámutat, miként vehetik ki az apostolkodásból a nők részüket? mily áldásos munkateret nyújt a Szociális Misszió-Társulat.

A nagyértékű és nagyhatású előadás a közönség érdeklődését mindvégig a legteljesebb mértékben lekötötte.

Befejezésül Szentlélek Kálmán joghallgató szavaltta el Rudnay Győző: „A könyv legendája” című költeményét nagy hatás mellett. A szép szavallatot a közönség élénk tetszése fogadta és lelkes tapsokkal jutalmazta az előadót.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Lanyha érdeklődés mellett folytatta és fejezte be tegnap délután Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága esütörtökön megkezdett közgyűlését.

Alig egy óra alatt végeztek az ügyekkel s négy órakor már üres volt a nagyterem.

Az egyik tárgynál volt némi vita. Rozvány elvtárs akarta a városra erőszakolni, hogy vigye be a közigazgatási életbe a szakszervezetek kollektív szerződését, azonban a törvényhatóság nem állott kötelnek.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt a tagok csekély számmal voltak jelen.

Az előző napi tanácskozás jegyzőkönyvének hitelesítése után a hátralevő ügyek tárgyalására tértek át.

A városi tanács javaslatát, hogy a tüzőoltó automobil tolólétrát a legelőnyösebb ajánlattevő müncheni cégtől rendeljék meg, elfogadták.

A vízvezetési csőhálózat kibővítési munkálatait, mint legelőnyösebb ajánlattevőknek a Tátray Sándor és Vicsay Testvérek cégnek adták ki. Bevették a feltételek közé, hogy vállalkozók helybeli munkásokat kötelesek alkalmazni.

A város szabályozási terveinek felülbírlására alakítandó bizottságba dr Hoványi Géza, dr Medvigy Mihály, dr Molnár Imre, Sztarill Ferenc, dr Adorján Emil, dr Moskovits József és Gerő Armin rendes tagokat, Tabéry Armin, Inceze Lipót és a városi mérnöki hivatal egy tagját szakértékül beválasztották.

A kollektív szerződés.

A Nagyvárad Vasöntöde és Gépgyár r.-t. részére adandó községi kedvezmények kérdésénél dr Rozvány Jenő indítványozza, hogy kössék ki, miszerint a gyár köteles a munkás szervezetek által elfogadott kollektív szerződést betartani.

Szabó Károly rámutat, hogy a mostani válságos időkben a munkaadó még olcsóbban is vállal, csak hogy munkája legyen. Ezért nem lehet elfogadni Rozvány indítványát.

Rimler Károly felvilágosítást ayujt, hogy a közgyűlés már megadta a kedvezményt, csak a miniszter rendelt el feltételeket. — Ajánlja a tanács javaslatát.

Dr Grosz Imre ellenőrzést kíván a város részéről.

Balogh Döme elfogadja a javaslatot, de nagyobb körültekintést kíván az ilyen kedvezmények megadásánál.

Weisz Lajos kifejti, hogy a szóbanlevő gyár nagy jelentőségű s így helyénvaló a város támogatása.

A tanács javaslatát elfogadták.

A községi polgári leányiskolánál alkalmazott helyettes tanerők díjazására nézve elfogadták a tanács előterjesztését.

Várady Zsigmond-utca.

A városi tanács előterjesztést tett, hogy dr Várady Zsigmond emlékére a Pece helyén

zenész, szónok, költő, kritikus vagy regényíró. Egy ilyen predominatio tehát csupán önmagában nem elegendő arra, hogy a zseni változatosságait nekünk magyarázza. Ez a változatosság szerintünk — anélkül, hogy elhanyagolják az öröklődés, a környezet és az egyéni hajlam fontosságát — egy másik igen fontos tényezőnek van alávetve, amely szerintünk a legfontosabb szerepet játsza a zseni keletkezésében; ez a tényező egy, a serdülés pillanatában föllepő, erős felhevülés.

Aki a nagy emberek életrajzát elemzi, tényleg úgy találja, hogy talentumuknak az elhatároló oka — a legtöbb esetben — korai ifjúságukban jelentkezik s hogy azt valamely igen erős és az egyéni hajlamokkal összhangban levő fölindulás idézte elő.

Igy például Segantini a meisi falakon adta jelét festői zsenijének, ahol zátonyra jutott; előljáró a maguk bölcsességében — erőszakkal föltozó vargát akartak belőle csinálni. — De ő elmenekült szerencsétlen protektoraitól, visszament szülőföldjére, ahol a nyáját őrizte s ott, öntudatlanul s anélkül, hogy nagy fontosságot tulajdonított volna neki, elkezdett birkákat és szalmakunyhókat festegetni. Tizenkét éves korában egyszer tanuja volt egy kis leány halálának; látta, hogy az anya mily kétségbeesett volt, amiért nem volt neki arcképe a leányától, a kis páztor fogta magát, elkészítette az arcképet s kész volt a nagy Segantini. Egy eleven erkölcsi benyomásnak a serdülőkori kezdetével való összetalálkozása határozta meg, egy rendkívül hatalmas látási intelligenciában, a festészet zsenijének a szárnyalását.

Proudhon egy favágó fia volt; a plébános megtanította egy kis latinra s a cluny-i bencések a rajzolás elemeire. Tizennégy éves

korában a kolostor képeinek másolásával foglalkozott; ő maga készítette a festéket növénynedvből s az esetet öszvérszörrel tökéletesbitette. Egy alkalommal az egyik szerzetes azt a megjegyzést tette előtte, hogy olyan furesa eszközökkel nem fog sikerülni a festés, mert az eredeti képek olajjal vannak festve. Ez a megjegyzés elég volt Proudhonnak, hogy újra fölhalálja az olajfestést.

Stuart Mille-re, tizenkétéves korában oly nagy hatással voltak India történelmének egyes epizódjai — amelyeket atyja irt meg — hogy attól a perctől fogva a történelmi és gazdasági tudományok szentelte életét. Arago, egy ügyvédnek a fia, eleinte zenével s a klasszikus szépirodalommal foglalkozott; a matematika iránti égő szeretet akkor támadt benne, midőn egyszer egy mérnökari tiszt elbeszélte neki, hogy mily gyors karriert köszönhet annak, hogy a polytechnikai iskolában az exakt tudományokat tanulta. Elhagyta tehát Corneille-t s a többi klasszikusokat és kizárólag a matematikának szentelte magát s tizenhat éves korában már vizsgára ment a polytechnikai iskolába. Young Tamás, aki már két éves korában tudott olvasni s öt éves korában már sok angol és latin verset tudott, kilenc éves korában egy földmérővel találkozott, aki megmutatta neki a hivatásához szükséges távolságmérő eszközeit. Young azonnal megkereste egy tudományos szótárban a látott eszközök szerkezetének a magyarázatát; nemsokára készített egy mikroskópot s hogy a mechanikát tanulmányozhassa, megtanulta a differenciális számítás.

Ezen esetekben nem a fölindulás provokálta a zsenit, hanem azt az alkalom nyilatkozattá ki s ugyancsak az alkalom határozott el egy, szervezetileg predisponált egyént

arra, hogy törekedjék bizonyos cél felé, a melytől őt a körülmények, mint a nevelés stb. eltávolították.

Borhave papnak készült s föl is vette a kisebb rendeket, az az eszméje támadt, hogy csak ő tudja elmulasztani azt a fekélyt, amely a kezén volt s amely kilenc év óta kizozta; elhagyta pályáját s orvos lett. Lalande, Lagrange, Young mérték-telen kedvet tanusítottak a klasszikus tanulmányok iránt, addig a pillanatig, amig a véletlen a geometria demonstrációkat kezükbe nem adta. Gianni, aki női vállfűzők készítésével foglalkozott, Ariosto olvasása után lett költővé.

Sok egyénnel a zseniálítás első impulzusát a szépségnek vagy a szerelemnek kell tulajdonitanunk. Petrarca a Laura első látásakor — 1327. április 6-án — lett költővé; ekkor tizennégy éves volt. — Nem titkolom — ugymond — hogy kicsi vagyok ahhoz, hogy feleségem legyen; ha van részem tiszteletben, ha eljutok a dicsőség utjához, úgy azt annak a kis erénymagnak kell ugyan tulajdonitanom, amelyet a természet vetett el a lelkemben, de amelyet a szerelmem tudott mivelni.

Neucioni említi, hogy első verseit, husz éves korában, egy szép fiatal leánynak a látása inspirálta. De Amieis beszéli, hogy huszonkét éves kora előtt egy sort sem irt. Egy alkalommal a véletlen úgy akarta, hogy egy olyan szép és bájos hölgygyel találkozzék, mint a milyenről már régóta álmodozott: midőn egy alagutba értek, hirtelen a sötétben kezét csokolt a hölgynek, jelezve ezzel szerelmét, amelyet a hölgy is osztott.

Lombrozo Cézár dr.

nyitott új utcát Várady Zsigmond-utának nevezék el.

Dr. Bárdos Imre kegyeletértésnek tartja, hogy olyan kiváló férfi nevével egy kezdetleges rendezetlen utcát nevezzenek el. Indítványozza, hogy Uri-utcát nevezzék el Várady Zsigmond-utának.

Rimler Károly rámutat, hogy a Pece-métre felett nyitott új utca rövid időn belül egyike lesz a legszebb utcáknak a kereskedelmi, forgalmi szempontból is jelentős utcája lesz Nagyváradnak. A tanács javaslatát ajánlja.

Balogh Döme kifogásolja, hogy a nemzet hőseiről, a 48-as idők nagy embereiről nem nevezünk el utcákat. Bottó Ferenc egész vagyonát jótékony célra hagyta s még sem neveztek el róla utcát. Adják vissza a javaslatot azzal, hogy a jövő gyűlésen tegyen jelentést úgy Várady, mint Bottó nevére elnevezendő utca dolgában.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

Láng József azon indítványára, hogy a kormány a közszállításoknál az illető vidéki körzet iparosaira és kereskedőire első sorban legyen tekintettel s az állami közszállításoknál a vidék érdekeit is mérlegelje, — feliratot intéz a kormányelnökhöz és a kereskedelmi miniszterhez a közgyűlés.

A gyermektanulmányi társaság beadványára, az egyfolytában való oktatás érdekében felterjesztést intéznek a kultuszminiszterhez.

Sas Ede indítványát, hogy írjon fel a város a miniszterhez, miszerint a kormány az országos költségvetésbe évenként 100,000 koronát vegyen fel magyar szindarabok pályadíjára, — előkészítés végett visszaadták a tanácsnak.

Apróbb ügyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

Riaknázható és kiháló kincsek.

Poroszok Rézbányán.

E lap március 7-iki számának hírei között „Bányászat Biharban” cím alatt kiaknázatlan bányakincsekről olvastam. Hír szerint egy budapesti nagy pénzkonzorcium vállalkozik e kincsek értékesítésére Rév, Gálsháza, Doboresány, Jádvolgy és Bodonos környékén megnyitni szándékolt bányauzemmél.

„Próba, szerenese” jelszavakkal vág neki a nagy pénzkonzorcium. „Szerenese fel, szerenese le”, hangzik majd fel az élet, halál közt forgó bányászok dala.

Keresve kerestem és mégsem találtam a nevezett cím alatt egy község nevét, melynek környékén a hegyek mélyében ki nem aknázott kincsek rejlenek.

Rézbánya a neve a megvetett gyermeknek, melyet ölében hordott édesanyja, a magyar állam, míg rá nem haragították ellenségei, vádolván, hogy haszontalan, haladatlan, rossz gyerek, soha jót nem várhat tőle édesanyja. A vád hitelre talált s Rézbánya a kitagadott gyermek sorsára jutott. Nevelése félbenmaradt, támogatás hiányában veszni indul, odavész sok kincse, elhervad szépsége, kiháló szeretete, melyet különben sem Alkotójától, sem édesanyjától nem tagadhat meg, hogy a természet törvénye ellen ne vétene. De mit tegyen? A végszükség az, mely demoralizálja. Resignációból, reménytelenség, reménytelenségből kétségbeesés lesz. Mostoha sorsa fölötti szomorúsága hidegséggé, szeretetlenséggé, gyűlölséggé fajul édesanyja iránt. Ne csodáljuk aztán, ha e jobb sorsra érdemes gyermek az anya ellenségei

közé áll s ráemeli kezét és nem lesz képes többé szeretetre gyulni édes anyja, szép hazája iránt. — Ugy tűnik fel nekem mintha egy kivetett gyermeket szánának meg és fogadnának fel azok az idegenek, kik Rézbánya környékén kutatnak, keresnek.

Február derekán két porosz (vagy szász) bányamérnök a lat. szert. püspökségi területen fekvő Gogyán és Blidár s urbéri birtokon levő Vále nán hegyekben rezet, ólmot, piritet, bismutot és márványt talált. Csendesen viselkedtek, szótlanul tűntek el az éredarabokkal. Szomorogni kezdtünk, hogy Rézbánya csakugyan haszontalan és méltó a halálra.

Március elején, mint kegyelmet hozó hírnök visszajött a német, közölte a tervet, hogy Rézbányán fém- és márványbányászat lesz, csak épületek dolgában lehetne zöldágra vergődni.

A rézbányai kincstári épületeket ugyanis a biharlonkai Darvas-La-Ross-cég hosszabb időtartamu bérleti szerződéssel lekötötte a maga számára. Ezek átengedésétől függ a rézbányai bányászat. A kincstár rézbányai képviselője a szerződő feleknél megtette a lépéseket s állítása szerint az épületek minden nagyobb nehézség nélkül átengedhetők. Eddig rendben volna.

De mennyire más volna az élet minden tekintetben, ha magyar földön magyar munkások a magyar államnak vájnák a drága kincseket!

Jön a porosz, jön a szász; ez lesz ránk a nagy csapás! Rézbányán nincs egység sem vallási, sem nemzeti téren. Most a lakosok kevés számban magyarok, németek, nagyrészen oláhok; vallásra nézve róm. kath., gör. kath., gör. kel., ref.-ok. A kevés magyar és német az oláhsághoz asszimilálódik. A hazafias érzelem veszélyben, a magyar nyelv veszendőben. A magyarok és németek a környezet miatt annyira benne vannak az oláh beszédben, hogy a családi körben is az oláh nyelvet használják, a magyar nyelvet ellenben törlik, kiozzák.

Jön a porosz, jön a szász, ritka lesz a magyar szó, mint a fehér holló. Az asszimiláció következtében a lakosság csak német és oláh lesz. Az a róm. kath. iskola, mely évekkel ezelőtt magyar tankötelesekkel telt meg, most csak 7 mindennapi, 3 ismétlős r. kath. tankötelessel számolhat be; a többi 20—25 gör. kath. és gör. kel. oláh gyerek, kiket jóval a beiratás után ígéretekkel, a magyar iskola lekiesnylésével és gyalázásával, magyar iskolába járó gyermekek kiesnylésével igyekeztek elszedni a magyar iskolától.

Mi lesz a jövőben, ha elfogy a magyar? És mit remélhetünk a hitélet terén? A szász bányamérnök arra a kérdésre, hogy milyen vallásukat fog alkalmazni, ezt felelte: „Luteránus vagyok magam is, olyanok lesznek a munkások is. De ez mellékes; ember, ember, akár ilyen, akár olyan vallást követ. Minden vallás jó.” Keveset szolt, de sokat mondott ez az ur. Mi egyéb ez, mint vallási indifferenzizmus? Azok a katolikusok, kik eddig néha-néha benéztek a templomba, azután akár a luteránus munkások példája után indulva, akár azok gunyolódásait tekintve, akár felebbvalóik pressióját szenvedve, nem fogják látogatni a templomot. Vallásilag lesznek Rézbányán róm. katoliku-

sok, görög katolikusok, görög keletiek, reformátusok, leteránusok. Lesz egy nagy indifferenzizmus.

Igy aknazzák ki majd a rejtett kincseket, így hal ki majd a még pislogó vallás és hazaszeretet, az emberi szív legdrágább kincse.

Biharmegye e legexponáltabb helyére magyarosítás kell. Nem kezdeni, folytatni kell itt a munkát, mi csak úgy érhető el, ha magyar kath. munkások alkalmazásával magyar vállalat veszi kezébe az ügyet.

Tehát magyarok, ne feledkezzetek meg a magyarokról!

Rendőri krónika.

Virágtolvaj.

Jelinek Ferenc folyó hó 16-án feljelentést tett, hogy kertészeti telepéről 24 cserép virágot ismeretlen tettes ellopott. Dienes detektív a nyomozás során megtalálta a lopott virágokat Páska Demeter rovott multu egyén lakásán. Páska Demeter a kikérdezés alkalmával előadta, hogy három izben kereste fel a kertészeti telepet s minden alkalommal lopott rózsákat és más nemes virágokat. A tolvajt átkisérik az ügyészséghez.

Olcsón adta.

Breier Ferencné helybeli lakos ismeretlen tettes ellen feljelentést tett, hogy bezárt udvarába bemászott és onnan aprómarhákat ellopott. A rendőrség kiderítette, hogy a tolvaj Merza Sándor, aki tegnap délelőtt a Szent László-terén igyekezett a szárnyasokat értékesíteni s miután a piaci árakat nem ismerte, áron alól árusította. Merza Sándort töredelmes bevallása után lezárták.

A kis pikoló.

Akosi Imre főpincér feljelentést tett Bartos László pikoló ellen, akire a kávéházban a szivarárusítást bízta. Miután Bartos László nem tudott az eladott trafik árával beszámolni, megszökött. A rendőrség elrendelte a nyomozást.

Falusi suhancok.

Harsányi Mihály gazdálkodó ismeretlen tettesek ellen feljelentést tett, mert kertészetéből 20 darab melegágyi üvegtáblát és 40 drb melegágyi ládácskát, mintegy 120 korona értékben elloptak. Gyanuja több szentjánosi suhancra irányul, kik éjjelenként telepe környékén jártak.

A rendőr-karjai közé.

Argyelán Demeter házmester ismeretlen tettes ellen feljelentést tett, mert az udvarán levő tyuktrecekből husz tyukot ellopott. Egy gyanus embert látott reggel az udvarban ólálkodni, de mert nem ért rá utána nézni, hogy mit keres, ügyet sem vetett rá. 10 óra tájban ismét megjelent az ismeretlen és akkor sikerült neki a tyukot ellopni. Üldözőbe vette a tolvajt, akit Horváth Sándornak hívnak, de hogy az üldözők őt el ne fogják, a tyukokat beledobta a Körösbe. A vele szembe jövő rendőrnek ölébe szaladt. A tolvaj beismerte, hogy Nagyváradon több ilyen lopást követett el s azzal védekezett, hogy mivel pénze nem volt, így akart megélni.

HIREK

Tájékoztató.

Március 16. D. e 11 órakor Katholikus Kör közgyűlése.

Márc. 16. Népszövetség ünnepélye a főgimnázium dísztermében d. u. 5 órakor.

Márc. 17. Közgazdasági Bank r. t. felszámolásban, közgyűlése d. u. 3 órakor.

Márc. 17. d. u. 5. A tudóvész ellen védekező egyesület közgyűlése.

Április 20. A Katholikus Kör záróünnepélye

Március 15.

A magyar nemzet ujjászületésének ünnepe, március 15-ike évről-évre visszatér hozánk, hogy emlékeztessen bennünket, kicsinyeket, arra a ragyogóan szép, dicső korszakra, amikor annyi sok önzetlen nagy emberünk volt, akiknek fáradsága, küzdése, önzetlen munkája nyomán egy virágos márciusban, a természet ujjászületéssel együtt megszületett, feltámadt, az új, boldog, szabad, modern Magyarország.

Piros-fehér-zöld lobogókat lenget a szél, ünnepre jön össze a nemzet, a lelkesedés lángja ég a kipirult ifjui arcokon és nekünk az a kívánságunk a mai ünnep hajnalán, hogy ünnepeljünk már egyszer igazán lélekkel és lélekkel, hogy legyen ez az új március egy új, szebb, ragyogóbb, boldogabb jövő kiinduló pontja, amikor megszűnik minden, ami korrupció, ami hazafiatlanság, visszavonás, fáradt, gerinctelen enervált és legyen ez a jövő új boldog Magyarország méltó az első márciusi ideálokhoz.

*

Március 15-én Nagyváradon és szerte az országban nagy és lelkes ünnepélyeket tartanak.

A jogászfisuság ünnepe.

A nagyváradai kir. jogakadémia polgársága fényes ünnepélyvel fogja megülni március idusát, amelyre Nagyvárad város közönségét ezuton hívja meg a jogászfisuság. Az ünnepély ma este 6 órakor lesz a jogakadémia dísztermében.

Műsor:

1. Hymusz.
2. Megnyitó beszéd. Tartja: Molnár Lajos a jogakadémiai Olvasókör elnöke.
3. Farkas Imre. A vén cigány, melo-dráma. Szavalja Petry Gyula joghallgató, zongorán kíséri Zsdánszky Kálmán joghallgató.
4. Ünnepi beszéd. Tartja: dr Krüger Aladár ügyvéd.
5. Magyar dalok. Bebe Karesi cigányzenekara kísérete mellett éneklí Horváth Mici, a Szigligeti-színház tagja.
6. Petőfi. Nemzeti dal. Szavalja: Szentlélek Kálmán joghallgató.
7. Szózat.

Márciusi ünnepély román községben. A szomszédos románlakta Biharszentandrás községben az állami iskola derék tanítója és a falu derék másodjegyzője dicséretes buzgalommal igyekeznek a fejlődő lelkekben a magyar haza iránti szeretetet és ragaszkodást kifejleszteni. Ennek ékes bizonyossága folyó hó 15-én már délelőtt kezdődő és délután 5 órakor folytatódó iskolai ünnepély, melynek tárgysorozata a következő:

„Hymusz”. Éneklí az iskolai tanuló ifjusága.

„Nemzeti dal” költemény. Szavalja: Csengeri Antal.

„Árpád apánk”. Éneklí az iskolai tanuló ifjusága.

„A márciusi ifjuság” szavalja: Magyar Flóra.

„Petőfi” szavalja: Lazi András. Este alkalmi ünnepi színijáték „Március 15”.

Személyek:

Ilonka ————— Magyar Flóra.
Sándor ————— Girdán József.
Óreg honvéd ————— Csengeri Antal

„A határon” költemény. Szavalja: Kisvaszi Demeter.

„Mi füstölög ott a sikon”. Éneklí az iskolai tanuló ifjuság.

„A magyar nyelv”. Szavalja: Germán János.

„Szózat” — „Kossuth induló”. Belépődij az esteli előadáshoz tetszés szerint a szegény tanulók felségélyezésére.

*

Március 15-iki ünnepély a Katholikus Legényegyletben. A Legényegylet ünnepélyének a műsora a következő:

1. Egyleti jelige, éneklí a dalárda.
2. Talpra magyar! Szavalja: Vadász Andor.
3. Alkalmi zenedarab. Előadja: az egyleti zenekar.
4. Ünnepi beszéd. Tartja: Dráveczky Zsigmond segédlelkész.
5. Alkalmi ének. Előadja: az egyleti dalárda.

Az ünnepély márc. 15-én este 8 órakor kezdődik. Belépti-dij nincs.

*

A polgárság is kifejezést ad hazafias érzelmeinek a mai napon. Délután 4 órakor a Réti Körben lesz ünnepély. Itt az ünnepi beszédet Korcsmáros László tartja. Este 8 órakor az Arany Sas termében szintén ünnepély lesz. A függetlenségi és 48-as polgárok ünnep szónoka dr Stokker József lesz. Beszélni fog még dr Adorján Emil is.

* **Legfelsőbb elismerés Barkóczynak.** Miután a katolikus társadalom ma még nem elég szervezett arra, hogy az ellene irányuló vakmerő inzultusokat visszaverje, megtörtént az a durva igazságtalanság, hogy az erélytelenség feláldozta Barkóczyt s Zichy János volt kultuszminiszter egy sajnálatosan gyenge percében elmozdította őt a középiskolai ügyosztály éléről, melyet pedig több tudással és munkássággal, mint ő, senki sem vezetett. Barkóczy azzal a hidegvérrel és nyugalommal fogadta ezt az áthelyezést, amely lelki erőnek az ő rendületlen vallásos meggyőződése az alapja. Dolgozott tovább új munkakörében, majd mikor törvényes szolgálati évét elérte, nyugdíjazását kérte. Most, annyi igazságtalan hajsza és durva támadás után maga a király adja meg Barkóczynak azt az elégtételt, melyet ő nem keresett, de amelyet a katolikus közvélemény joggal elvart. A király, mint a hivatalos lap tegnapi száma közli, dr báró Barkóczy Sándor miniszteri tanácsosnak saját kérelmére történt nyugdíjazása alkalmával *buzgó szolgálataiért legfelső elismerését* fejezte ki. Barkóczy számára a nyugdíj nem jelenti a nyugalmat, a visszavonulást. A hivatalos lekööttségtől megszabadulva, most fokozott tevékenységet fejthet ki s bizonyosan fogunk nevével találkozni a közélet pöröndjén.

* A megyegyűlés előkészítése.

A vármegye negyedik szakosztálya tegnap ülést tartott, melyen a tárgysorozat egy részét készítették elő. Az előkészítés alá került dolgok kivétel nélkül községi ügyek voltak, melyekben az előadó javaslatát fogadták el.

Ifj. Tisza István leszerelt.

Tegnap délután csengős-bongós, ritkán látott uri négyes fogat vont a Rákóczi-uton az emberek figyelmét. A kocsis pörge bajszos napsütötte barna legény volt s úgy csergett az ostor a kezében, hogy szinte visszaverték hangját a Rákóczi-uti paloták. A négyes fogatnak sok bámulója volt, természetesen anélkül, hogy valaki mondta volna, mindenki állította:

— Ez Tisza fogata.

A fogat a Szilágyi Dezső-utcába robogott. Itt valósággal ostromolták a kocsis, hogy hol van megszállva a kegyelmes ur. A sok fakgatásra végre megtudták, hogy nem a kegyelmes ur, hanem csak a méltóságos Tisza van itt, a kegyelmes Tisza fia, István. Ifj. Tisza ugyanis tegnap szerelt le és a leszerelés után végigjárta összes tisztjeit, kiktől elbucszott és este haza hajtatott észtre. Az ifj. gróf mint hadapród őrmester szolgált a Vilmos huszárezredben, hova őt is behívták kivételes tényleges szolgálatra. Ez alatt a szolgálat alatt állandóan négy háttas ló volt a geszti uradalomból rendelkezésére bocsátva. A négyesfogat is benn volt, de ezt nagyon ritkán vette igénybe. Érdekes, hogy mikor sokan megtudták Tisza leszerelését, megkönnyebbülve sóhajtottak fel:

— No most már biztosan nem lesz háboru, mert Tisza is leszerelt.

* A Katholikus Népszövetség ünnepélye.

A nagyváradai Katholikus Népszövetség március 16-án a főgimnázium dísztermében ünnepélyt rendez. A meghívók ez ünnepélyre már szétküldettek; a műsor a következő:

1. Elnöki megnyitó.
2. Talpra magyar! szavalja Vadász Andor.
3. A szabad sajtó, előadás, tartja K. Török Mihály fővárosi hírlapíró.
4. Szabaleska Mihály: Virágvasárnap. Szavalja: Velyeczky Erzsébet.
5. Ünnepi beszéd, tartja Beniczky Ödön volt országgyűlési képviselő, a Magyar Kurir főszerkesztője.
6. Kossuth-gyászdal, éneklí a Kath. Legényegylet dalárdája.

Az ünnepély délután 5 órakor kezdődik; belépti díj nincs, de szíves adományok a Népszövetség céljaira köszönettel fogadtnak.

* **Károlyi Leona gyásza.** F. Károlyi Leonát, a Szigligeti színház volt primadonnáját fájdalmas csapás érte. Édes atyja, rittersfeldi és madari Kreybig Károly cs. és kir. altábornagy életének 82. évében meghalt Budapesten. Az altábornagyot rendkívül kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése tegnap délután 3 órakor volt a cs. és kir. 17. számú helyőrségi kórház halottasházából. A temetés katonai pompával ment végbe. A család összes tagjai ott voltak. Még pedig: Gyermekai: Irma, néhai mühlverti Müller Hugó ezredes özvegye és gyermekei. Adél, csáfordi dr Tóth Sándor gymn. igazgató neje és gyermekei. Emma, szentkatolnai Biró Lajos földbirtokos neje és gyermekei. Riza, néhai Pataki László festőművész özvegye és gyermekei. Rudolf, honvédőrnagy és gyermekei. Leona, ippí, ro-

goai és érkeserüi dr Fráter Pál ügyvéd neje. Lajos, vegyész-mérnök. Károly, gyáros. Menyei: rittersfeldi és madari Kreybig Rudolfné, nemeskéri Kis Paula, rittersfeldi és madari Kreybig Lajosné, Strobenz Irén. Vöi: csáfordi dr Tóth Sándor, szentkatolnai Bíró Lajos, ippi, rogozi és érkeserüi dr Fráter Pál. Az engesztelő szent miseáldozatot az elhunyt lelki üdvéért ma délelőtt fél 10 órakor mutatják be a belvárosi plébániatemplomban. A halott tetemeit a farkasréti katonai temetőben helyezték öröknyugalomra.

* A trónörökös Majláth grófnál. Bécsből jelentik nekünk: Ferenc Ferdinánd királyi herceg trónörökös szalonka-vadászatra Dolni-Mihojláca utazott és két napig Majláth József gróf vendége lesz.

* Áthelyezés. Az igazságügyi miniszter dr Körtvélyesi Sándor panaszosai kir. járásbírói jegyzőt a nagyváradi-városi járásbíróshoz helyezte át.

* Kétly tanár — báró. A király dr csurgói Kétly Károly udvari tanácsos, budapesti tudományegyetemi nyilvános rendes tanárnak és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot adományozta.

* Új keresztény bölcséleti tanszék. A kultuszminiszterium a budapesti tudományos egyetem hittudományi karánál a hittudományra előkészítő második bölcséleti tanszékét rendszerezte. A hivatalos lap mai száma közli a második tanszékre kiírt pályázatot, mely április 15-én jár le.

* A községi pénzkezelésekről tegnap tették meg részletes jelentését a főszolgabírók az alispánhoz. A jelentésük szerint a pénzkezelés a vármegye egész területén kifogástalan. Mindössze a bojti jegyzőségnek vannak kisebb rendellenességek. Itt a vizsgálatot meg is indították.

* Agróf Pongrácz-család gyász. A gr. Pongrácz-családot súlyos gyász érte; dr gr. Pongrácz Jenő cs. és kir. kamarás, főrendiházi tag, nagybirtokos, élete 60. évében, hosszas szenvedés után Basahalmán elhunyt. Holttestét Nagykágyára szállították, ahol ma, március 15-én délután 3 órakor temetik a családi sírboltba helyezik örök nyugalomra. Az elhunyt kívánságához képest koszorúkat nem helyeztek az elhunyt ravatalára.

* Tanulmányút. Bodnár János, a város nyilvános könyvtár őre az egyetemi könyvtár tanulmányozása céljából Kolozsvárra utazott. Az amerikai rendszerű kártyák rendszert tanulmányozza át, amelyre még ez évben átalakítják a könyvtár cédula katalógusát.

* A honvédek hazabocsátása. Tegnap érkezett meg az összes honvédekredekhez a honvédelmi miniszter rendelete, melynek értelmében az 1909-ik évfolyambeli tartalékosokat hazaengedik. A rendeletet már végrehajtották az összes ezredekben és a legénységet mindenütt hazabocsátották. A behívott póttartalékosok és az 1910-ik évfolyambeli tartalékosok azonban ezentul is csapataiknál maradnak.

* Kevés a baba. Igaz ugyan, hogy sok baba közt elvész a gyerek, de ennek az ellenkezője is igaz, hogy kevés baba közt még jobban elvész. És erre most jött rá a belügyminiszter Bihar megyében, ahol nagy a gyermekhalandóság. A statisztika áttekintése után nyomban megállapította azt is a miniszter, hogy a gyermekhalandóságnak a kevés baba és még több kuruzsló az oka. A

miniszter most rendeletet adott ki a vármegyének. E rendelet értelmében minden 800 lelket számláló község köteles megfelelő bábáról gondoskodni, ami eddig a vármegye legtöbb járásában egyáltalán nem volt. A miniszter meghagyja a vármegyének, hogy a járási főszolgabíró útján minden 800 lelket számláló községben rendelkezten ki egy 25—50 év közötti nőt, akit államköltségen a temesvári bábaképző tanfolyamon ki fognak képezni. A rendeletet minden körülmények között köteles a főszolgabíró végrehajtani.

* A fizetésektelenség rende- zése. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara, mint már említettük, akciót indított a fizetésektelenség kérdésének rendezése tárgyában, mert a mai állapot nagy károsodással jár a magyar ipar és kereskedelemre. A kamara akciója széles körben érdeklődést keltett, ami igazolja a felvetett kérdés nagy fontosságát. A budapesti kereskedelmi és iparkamara, hazánk ezen első kereskedelmi és ipari faktora e tárgyban a következő átiratot intézte a nagyváradi kereskedelmi és iparkamarához: A fizetésektelenség kérdésének törvényes szabályozása tárgyában kelt 880—1913. sz. átiratára van szerencsénk értesíteni, hogy teljes mértékben méltányolva az ügy fontosságát, készséggel hozzájárulunk a t. társ kamarának az e téren uralkodó eddigi visszás helyzet orvoslására vonatkozó indítványához, ehhez képest a tárgy megfelelő előkészítése céljából kamaránk a szakkörök bevonásával már legközelebb el fogja készíteni javaslatát; ezen javaslat megvitatása végett az összes hazai kereskedelmi és iparkamarák részvételével megtartandó országos értekezletet fogunk összehívni. Az ott kialakuló vélemény alapján a hazai kamarák összesége abban a helyzetben lesz, hogy a szóban lévő kérdésnek novelláris uton leendő szabályozása iránt a magyar kir. kereskedelmi kormányhoz felterjesztést intézzen. Az országos értekezlet időpontját annak idején közölni fogjuk. Budapest, 1913. március hó 12. Budapesti kereskedelmi és iparkamara: Thék Endre, alelnök. Dr Krejesi Rezső, titkár

* A vadállomány védelme. Az utóbbi időben roppant sokat szenvedett a vadállomány a vadászoktól, de még a hivatalos vadászoktól is. Míg a vadászok ellen némileg lehetett védekezni, addig sajnos, a vadászterületen vadászokkal szemben tehetetlenül állottak a hatóságok. Gömör vármegye volt az első, mely állást foglalt ebben a dologban és szabályrendeletet alkotott a vadászterületek bérbeadása tárgyában. — E szabályrendeletet Bihar vármegyének is megküldték és tegnap foglalkozott vele az illetékes bizottság Fráter Barnabás alispán elnöklete alatt. A bizottság a szabályrendeletet magáévá tette.

* Állami sofförvizsga. A gépjárművezetőket előkészítő IV-ik tanfolyam a belügyminiszterium fenhatósága alatt (Budapest X. ker. Százados-u. 14. sz. a. fővárosi kenyérgyár mellett) 1913 évi április hó 7-én kezdődik és május hó 28-ig tart. Jelentkezni, illetve a felvétel iránti kérvényt benyújtani 1913. évi április hó 4 ig lehet a tanfolyam helyiségében levő gondnoki irodában 5—7 óra között minden szerdán és szombaton. A kérvények posta útján is bármikor beküldhetők. Beiratási díj 20 K, tandíj 200 K, vizsgadíj 20 K és azoknak, akik a fémipari szakban, vagy szerelésben járatlanok, műhelyelőkészítő elméleti és gyakorlati oktatás díja 50 K. A tandíj és beiratási díj alól nincs felmentés. A beiratási és tandíj a folyamodvány benyújtása előtt a gondnoktól nyert postatakarékpénztári lappal fizetendő. Az érdeklődőknek levélbeli megkeresésére tájékoztatást küld a gondnoki iroda.

* Csodaszép csemegeszőlő! Legnemesebb hazai és tiroli fajalmák! — Naponta friss Carfiol. Idei máltai burgonya. Fajnarancsok! Kitűnő fehér és piros hegyiborok, a legolcsóbb árban. MERTZ NÁNDOR csemegéüzletében, Körös-utca. Telefon 448 sz.

* Györy nővérek kintőn szervezett tambura és énekkara szerez rendkívül kellemes szórakozást annak a nagyszámú publikumnak, amely esztendőnkint a Korona-kávéházat keresi fel. A 10 tagból álló tambura és énekkar Mészáros és Szabó karmesterok kintőn vezetésével áll. Műsoruk elsőrangú számokból van összeválogatva, mindég változatos, szigorúan családias, szolid és gazdag. — A közönség tüntető szeretettel és nagy örömmel siet a Korona-kávéházba, ahol elsőrendű kiszolgálás mellett még ilyen kellemes, olcsó és Nagy-Váradon máshol fel nem található szórakozás vár rá. A kávéház jó hírneve, a figyelmes kiszolgálás a jelenlegi pompás zenekar egyaránt biztosítja a Korona-kávéház számára azt a nagy népszerűséget amelylyel most bír. A közönség szíves pártfogását, kéri továbbra is a Györy-nővérek.

* Hölgyek szíves figyelmébe ajánlom női-kalap különlegességi üzleteme. Bécsben és Budapesten a legelső szalonokban működtem. Mély tisztelettel Braun Margit Rimanoézy-u. 1.

* El ne felejtse, hogy husvéti lo-csolókat, játék-tárgyakat, utazó-táskákat, ridiküllöket, ajándék-tárgyakat nagyon olcsón vásárolhat a Párizsi Bazárban, Sas alatt.

x A városban számtalan esetben lehet csoportosulásokot látni, amint a hölgyek tanácskoznak egymás között azon a hallatlan olcsó árban forgalomba hozott **harisnya és keztyű cikkek**en, amit **Ungerleider Salamon** harisnya és keztyű áruháza árusít Nagy-Váradon, Szent János-utca 4. sz. alatt.

x Borkimérés. Arany János-utca 1. és Teleki-utca 40. szám alatti sarok házban tisztán kezelt asztali borok **Rizling, Muskotály, vörös**. ó és **ujbor** kicsinyben és nagyban árusítatik, Özv. Szász Józsefné kimérő.

x Megbízható róm. kath. középkori házaspár papi vagy magánháznál, helyben vagy vidéken **bármilyen állást keres**. Nő kitűnően főz, háztartásban jártas. Cim a kiadóhivatalban.

x TUZIFA hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszentet házhoz szállít **Weiszberger és Társa**. Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasútnál.

x Női finom párti fél cipők 4 koronától kezdve, női chewrau, vagy boksz félcipő 6 korona, férfi chewrau, vagy boksz cipő 8 korona. Kalapok, sapkák, fehérművek, uri divatcikkek legolcsóbb bevásárlási forrása **Feketénél, Bémer-téren**. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3. szám alá helyezem át.

x Csataldzsánál a bolgárok és törökök harcolnak egymással, Váradon pedig a hölgyek kelnek harcra a nélkülözhetetlen **Mlle Juliette-féle** angol-, francia- és halle-sont nélküli fűzőkért, a melyet jutányos árban készít a Színház-u. 4. sz. alatti fűzőterem. Allandó nagy raktár fűzővédőkben.

x Megkezdődött a husvéti tojás, cukorka nagyvásár Aszódy Mihály csokoládé és bonbon üzleteiben Mielőtt husvéti cukorkát vagy dísz-tojásokat vásárol bárki is, tisztelettel meghívom üzletembe, méltóztatásuk szívesen meggyőződni a szebbnél szebb tojás-cukorkában. Megjegyezni kívánom, hogy hasonló áron még a fővárosban sincsenek oly gyönyörű husvét tojások cukorból, bársonyból és díszből. Olcsó gyári árak. Fő-üzlet: Kossuth utca Sas-palota. Fiókok: Csokoládé király Rákóczi-ut, Orsolya-zárda és a Csokorka király Kert-utca. Tisztelettel Aszódy Mihály cukorka és csokoládé nagykereskedő. Husvétra pezsgő árak: Törley Talismán nagy üveg 4-30, Törley Caszinó nagy üveg 4-70, Törley Reserve nagy üveg 4-70, Litke Trausztvania 4-15. Borok: Muskotály, mènesi vörös és gyógyborok. Eredeti olcsó árak. Kizárólag Aszódy Mihálnál és fióküzleteiben.

Biharmegyei takarékpénztár.

Részvényalírási felhívás!

A Biharmegyei Takarékpénztár részvényeseinek 1913. év március hó 2-án tartott rendes évi közgyűlése elhatározta, hogy a létesített 3,200.000 koronás veszteségi tartalékalap miatt 4,800.000 koronáról 3,200.000 koronára leszállított részvénytőkének 4,000.000 koronára való felemelése céljából 2000 drb 400 korona névértékű bemutatóra szóló új részvény 400 korona áron kibocsátassék és hogy ezen részvények az igazgatóság által első sorban az eddigi részvényeseknek felajánltassanak, az ezek által esetleg át nem veendő darabok pedig az egész kibocsátást garantáló és átvenni hajlandó fővárosi pénztintézeteknek szabad kézből, de részvényenként nem 400 koronán alul eladathassanak.

Ezen határozat következtében a kibocsátott és már az 1913. évi osztalékra is jogosultsággal bíró 2000 drb 400 korona n. é. Biharmegyei Takarékpénztári részvényt 400 korona áron, következő feltételek mellett ezennel aláírásra kibocsátjuk:

1. Minden régi 4 darab részvénynek a takarékpénztár pénztáránál való bemutatása, a kibocsátási ár 30%-a 120 korona, továbbá a 120 koronának január 1-től a befizetés napjáig járó 6%-os kamata és darabonkénti 2-50 korona bélyegilleték befizetése ellen egy új részvény jegyezhető.

2. Az elővételi jog az előző pontban foglaltak teljesítése mellett bezárólag 1913. évi április 2-ik napjáig gyakorlandó. Ezen a napon túl a régi részvények alapján elővételi jog nem gyakorolható.

3. Az elővételi jog alapján jegyzett új részvények árának 70%-a, vagyis darabonként 280 korona és ennek január 1-től a befizetésig járó 6%-os kamata bezárólag 1913. évi augusztus 31. napjáig pénztárunknál befizetendő, midőn is a végleges részvények ki fognak adadni.

4. Azon részvényes, ki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesítene, a késedelem idejére 7%-os késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 30 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott ideiglenes elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az eként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetéseket hozzászámítva, a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapjait illetik.

5. A kibocsátott 2000 drb új részvény átvéőinek figyelmébe ajánlja az igazgatóság az alapszabályok 9-ik §-át és megemlíti, hogy a régi részvényeseknek ott biztosított jog 1914 december hó 31-ig való teljes fenntartása mellett bocsátja ki az új részvényeket, melyek egyéb tekintetben a régi részvényekkel egyenjogúak lesznek.

6. Az alapszabályok 9-ik §-ának szövege:

Az 1913-ik évi március hó 2-án tartott rendes közgyűlés által létesített veszteségi tartalékalap első sorban szolgál arra, hogy a társaság bármilyen veszteségeit fedezze és így a rendes tartalékalap csak a veszteségi tartalékalap kimerülése után vehető igénybe.

A társaságnak 1912-ik évi december hó 31-ről készült mérlegében a „váltókövetelések”, „folyószámlakövetelések” és egyéb elnevezés alatt szereplő vagyontételeknél az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s az 1913. évi március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben foglalt részletelés szerint összesen K 3,537.000 kétesnek nyilvánítván, a megfelelő összeg a veszteség tartalékalapba helyeztetik; azon esetben, ha az említett vagyontételek 1914. év végéig lebonyolítatlanok és a lebonyolítás többet eredményezne, mint amennyire ezen vagyontételek az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s az 1913. évi március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben értékeltek, vagy pedig amennyiben az említett vagyontételek 1914. év végéig le nem bonyolítatlanok, de az igazgatóság az 1914. évi mérleget megállapító ülésében egyhangú határozattal összegszerűleg megállapítaná, hogy 1914. év december 31-én ezen vagyontételek az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett és 1913. év március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben kitüntetett értéknél magasabb értékkel bírnak és amennyiben mindkét esetben ezen többlet más veszteségek által nem absorbeáltnék, úgy ezen többlet az esetleges adó levonása után az eddig forgalomban levő 8000 drb részvényre egyenlően lesz felosztandó oly módon, hogy egy-egy részvényre jutó aránylagos rész az ezen részvényeket az 1914. évre illető osztalékkal együtt, az 1914. évi osztalékszelvény ellenében ennek esedékességével lesz kifizetendő.

Joga van a közgyűlésnek külön célokra szolgáló külön tartalékalapokat is létesíteni és ezeket a megjelölendő célokra bármikor igénybe venni.

7. A részvényesek által az 1-ső pont értelmében át nem vett részvényeket az igazgatóság szabad kézből, de nem 400 korona áron alul fogja csakis a szövetséges fővárosi pénztintézeteknek, a 6-ik §-ban körülírt jogok fenntartásával szabad kézből akként eladni, hogy a vételár, ennek január 1-től a befizetésig járó 6 százalékos kamata, darabonként 2 korona 50 fillér bélyegilleték 1913. augusztus 31-ig a Biharmegyei Takarékpénztár pénztárába befizetendő.

Kelt Nagy-Váradon, 1913. március hó 3-án.

A Biharmegyei Takarékpénztár igazgatósága.

Építész és házi urak szives figyelmébe.

DENGELEGI és BOTHÁZY
szereelő, épület-, díszmű-bádogos, vízvezeték-berendező és csatornázási vállalkozó Nagyvárad.
Kölcsvári-utca 44. szám

Elvállalunk: fürdőszobák berendezését és szagtalan angol klozettek felszerelését, házi csatornák szakszerű elkészítését, kőfaragó és beton műkö vállalkozók, homok és kavics telepük. — Ip. t. oklevéllel kitüntetve 1899. Költségvetés díjtalan. Meghívásra azonnal TELEFON 579. házhoz jövünk. TELEFON 579

MUKERTÉSZET!

Berecz József műkertésze
Nagyvárad, Vámház-u. 30.

Kitüntetve számtalan sok esetben a kertészet terén.

Ajánlja magát a kertészeti cikkek naponkénti szállítására, úgy helyben, mint vidékre: jutányos árak. Levélbeli megkeresések azonnal elintéztetnek. Kérjük e lapra hivatkozni.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz szál szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT** Gy. és **TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani széles, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Orosilag több száz esetben ajánlva.
10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagy-Várad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

Sérvkötőit,

szuszpenzoriumok feoskendők és betegápolási cikkeik, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálcák, bidég,

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, mullábak és művégtagok, támgépek, gummi cikkeik, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkeik. Külön próbaterem női és férfi kiszolgálására. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEIN KÁLMÁN** óráshoz, Teleki-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárulom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkell órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszereműeket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fűző üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemoge kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet
többet nem ad, de kevesebbet sem.

RUM és LIKÖR

háziag való készítéséhez legjobb essentiák

:: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT

„Angyal” drogueriában
BÉMER-TÉR.

HA A KOSSUTH-

utczába vezeti útja, keresse fel a legjobb hirméneket örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyömdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál

Rákóci-ut

Telefon. 630.

Tátray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUIZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olesó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívtásra megjelenek.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos

Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tűzhelyek állandóan raktáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuvante!

Imrek Károly

épület és műbútor asztalos N.-Várad,

Alapi-utca 10. szám.

Alapított 1895-ben.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyek. — Bejárat

Szt. László-tér és

Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészet és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut,

Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabírók és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a legpontosabban elvégezhetem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és konyha-berendezéseket minden stílus kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. urak közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, mű-asztalos.

Szántó Dezső

első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. Szent János-u. 39. sz. Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.

Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,

Kossuth Lajos-utca 18.

Az összes alkatrészek

állandóan raktáron.

TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyberendezéseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szaklparos.)

NAGYVÁRAD,

Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint uri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívtásra házhoz jövök.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

Alapított 1880-ban

Schopper György

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjá-

vító, vas és rozöntőde

NAGYVÁRAD,

Sánc-utca 22. sz.

Uj keztűs és sérvkötő

készítő!!

Keztűk mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készíttetnek. Bál-i keztűk 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközölk.

Ruganyos sérvkötők 4 korona.

HORVÁTH R.

Nagyvárad, Szt János-utca

Kiadó.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett késes és köszörűdéje

Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindennemű speciál köszörűléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lőnyíró gépet, zsillette és mindentféle más borotvák köszörülését pontosan eszközölk.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Névjegyek

a legolcsóbban beszerezhetők:

Szent László-nyomda r.-társ.-nál

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világítási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgál, meghívtásra azonnal jövök.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTALépület- és diszmű bútör asztalos
Sanc-utca a kala gyár épületében.Állandóan raktáron tart saját készítményű modern
bátorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket
stb. Ugyanott félig használt batorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

4301—1913. szám.

Hirdetmény.

Nagy-Várad város törvényhatósági bizottsága által a Nagy-Várad város területén fekvő ingatlanok értékemelkedése után kivetendő járulékokról alkotott szabályrendelet a m. kir. Belügyminiszter ur 137601—1912. III—b. sz. leiratával jóváhagyatván a törvényhatósági bizottságnak a folyó év február hó 13-án és folytatva tartott közgyűlésében 104—2841—1913. kgy. sz. a. hozott véghatározatával meghirdetett. Ennek alapján a szabályrendelet az 1886. évi LXI. tc. 11. §-a alapján a folyó évi március hó 13-án hatályba lép. Erről a város közönségét azzal értesíti a tanács, hogy a szabályrendelet egész terjedelmében Nagy-Várad város hivatalos közlönyének folyó évi március hó 12-én megjelent 4—5. számában teljes egészében közreadott.

Nagy-Várad város tanácsa 1913 március 12.

Rimler Károly
polgármester.

**Árverésen vett áruk eladása
megkezdődött
Rákóczi-ut 14. lebontott
APOLLÓ-ÉPÜLET MELLETT.**

Női kötött harisnyák 30 fill., férfi fegyház
kötésű zokni 26 fill., gyermek patent
harisnyák 24 fill., **1000 tucat szab-**
kendő drbja 6 fillértől 3:50-ig, női és
férfi fehérneműek igen olcsón s még
igen sok áruk kaphatók.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

*Callarok**élelmiszer*

Állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 56. sz.

Husvétii illatszerek parfümök kölni vizek

a legszebb kivitelben és
legolcsóbb árban kapható

Farkas István

„APOLLÓ” drogueriájában

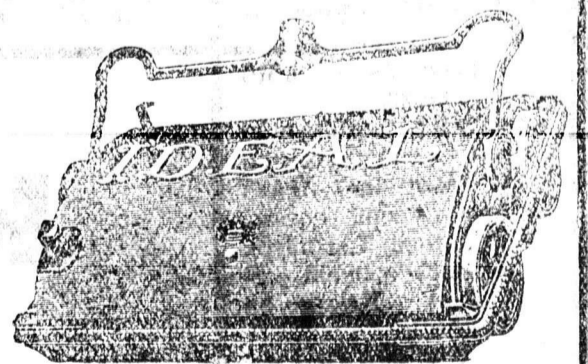
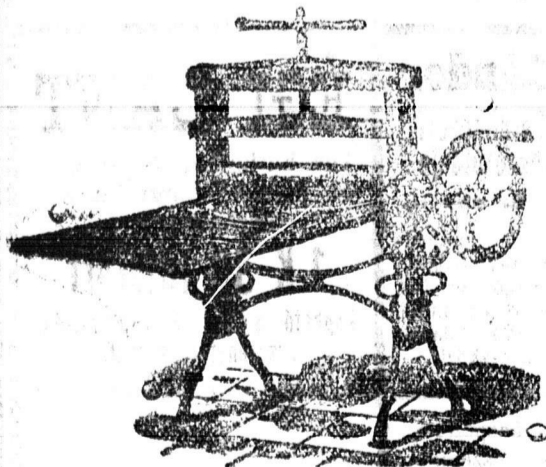
Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóczi-ut 7/b.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhoz küldök, leve-
lekre válaszolok.

Ujdonságokból állandó nagy választék
háztartási és konyhafelszerelések kizárólagos raktára

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében**== Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390. ==**